

HRVATSKO SLOVSTVO.

»O prijevodu psalama u nekijem rukopisma hrvatsko-srpsko- i bugarsko-slovenskijem.« Napisao M. Valjavec. Preštampano iz XCVIII., XCIX. i C. knjige Rada jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. U Zagrebu. Tisak Dioničke Tiskare. 1890. Str. 220. — Naš učeni gospod rojak opisuje v tej knjigi staroslovenski prevod psalmov v nekaterih rokopisih hrvatske, srbske in bolgarske recenzije. Glavni namen pisatelja je bil: »porediti ili prispodobiti prijevod pomenutih rukopisa s prijevodom staroslovenskijem, kakav ima v psaltiru glagolskom manastira Sinai-brda po Geitlerovu izdanju.« Knjiga ima dva dela: I. Psalmi pisani glagolicom (str. 7—137). II. Psalmi cirilicom pisani: a) srbske recenzije (str. 137—156); b) bugarske recenzije (str. 157—193). Naposled še »Osvrt«, v katerem se ozira pisatelj na svojo preiskavo ter kaže razlike med cirilskimi psaltiri in glagolskimi (str. 193—220). — Dasi nam je ta knjiga že pred nekaj meseci došla, vendar je ne moremo še sedaj ocenjati. Morebiti o priliki, ako se sploh dá tako strokovnjaško, naravnost iz virov povzeto delo ocenjati. S tem le opozarjamo čitatelje na ta težki plod delovanja našega vrlega rojaka, ki je slovensko ime tako poslalil med brati Hrvati.

Dr. F. L.

Knjige sv. Jeronima za leto 1890.

Pred mesecem je poslalo društvo sv. Jeronima svojim članom društvene knjige za leto 1890., naj zato nekoliko izpregovorim o samem društvu in pa o knjigah, katere je izdalo letos!

Dne 8. maja t. l. je bila v nadškofijskem semenišču glavna društvena seja, kateri je predsedoval društveni predsednik kanonik Budicki. Društvo je v zadnjih dvanajstih letih napredovalo, vendar še vse premalo, če pregledamo gmotne razmere društva in pa veličino lepe hrvatske domovine. L. 1878. je bilo vseh členov 4131, a danes jih je 8758, torej več, kakor za polovico, kar je izvestno lep napredek. Društvu je v prvi vrsti namen, da poučuje v lepih, lahko umevnih knjižicah hrvatski narod, da mu v težkih borbah za obstanek donasa duševnega krepila in razveseljujoče zabave. Torej preprostemu hrvatskemu seljaku so namenjene knjige, a pogledjmo sedaj, koliko je hrvatskih kmetov društvenih členov! L. 1878. jih je bilo 450, a letos jih je 1318, kar je mnogo in mnogo premalo za hrvatski narod. Res mi bode morda odgovorili: kaj si pozabil na »Danico«, društveni koledar, katere se je tiskalo 33.000 izstikov, kateri so romali med narod? Priznavam, da je to lep napredek, vendar zakaj ne bi bilo tako tudi z drugimi knjigami? Drugi bi mi morda odgovorili, da je hrvatski narod jako siromašen in preobložen z davki: odkod mu potem novecev za knjige? Rad priznavam tudi žalostno stanje hrvatskega kmetstva, vendar ni povsod tako, mnogo je krajev, kjer ima narod vsega v izobilju (n. pr. v Slavoniji), pa bi se

mnogokateri vpisal v to koristno društvo, da mu je bolj znano. Zato bi se bili morali potruditi domoljubi, posebno pa domorodno duhovništvo; da narod bolj spoznava društvo, treba mu je društvo priporočati ob raznih prilikah. Pa še nekaj bi si usodil opomniti. Kako bi bilo, ko bi se ustanovil tudi letni donesek, za kateri bi se dobile društvene knjige (n. pr. 60 novč. na leto), ker marsikateri težko plača pet goldinarjev na enkrat; mnogo jih ne zmore, še večim se pa smilijo, saj znano, kako težko se položi darček na žrtvenik domovine, pa če nam tudi to koristi. »Danica« nam dokazuje, da se narod baš tako ne brani knjige, če jo more dobiti za majhen denar. Zakaj se torej ne bi ustanovila letnina?

Imovina društvena je jako povoljna, a šteje 117.138 gld. 95 novč.; narasla je v enem letu za 8360 gld. 82 novč. To so lepi novci, zato mislim, da bi moglo društvo malo več trositi na dobro pisane knjige, kar bi bilo izvestno društvu v slavo, čitateljem pa v korist.

Pred nekoliko časa sta se odpovedala dosednji predsednik Budicki in blagajnik Pažur, in društvo si je izbralo za novega predsednika našega rojaka, kanonika dr. F. Suka, a za blagajnika profesorja dr. I. Dočkala. Kdor pozna oba gospoda, uverjen je, da bode njiju delovanje društvu kaj koristno in plodonosno.

(Dalje)

»Ana Lovičeva« spjeval I. Trnski. V Zagrebu. Knjigare Dioničke Tiskare. 1890. 8°. St. 104. C. 50 kr. — Ta daljša epska pesem obdeluje zgodovinsko dejstvo, katero pesnik sam v predgovoru naznanja, kako je Ana Lovičeva, deklica iz Kostanjevice l. 1630 izdala svoje rojake Turkom. Janko, zal in čvrst mladenič kostanjeviški, je bil v nekem boju onkraj Une ujet. Ahmet-aga ga dá zapreti v Krupski grad. Ana, ki ga je ljubila, poskušala je vse, da bi ga rešila, a vsi poskusi njeni so zaman. Pomoč pride od drugodi. Mejra, Ahmetova hči, skrivna kristijanka, usmili se jetnika in mu pomaga ubežati. Iz hvalečnosti do nje in prijaznosti pa nastane med njima ljubezen. Neko noč zbežita preko Une v domovje. Črv ljubosumnosti se zajé sedaj Ani v dušo. Janku razodene svoja čustva; a ta je ne posluša in jo odpravi. Zrinovska vdova, posestnica gradú v Kostanjevici, povspešuje zvezo Janka z Mejro. Užaljena Ana pribeži k Ahmetu in mu razkrije vse načrte Mejrine. Ponudi se mu sama, ako se krvavo zmaščuje nad ubežnikom in njo. Naznani mu kraj — cerkev svete Ane — in čas: pri sv. maši ob povzdigovanju, kjer in kdaj naj napade vernike z Jankom vred. Tako se zgodi. Ana poda z rdečim robcem znamenje, Turki planejo in vse pobijejo, samo mašnik z Bogom izgine brez sledú. Ana, zvedevša smrt zaročenca, stopi v samostan. Ahmet se na ganljivo pismo biskupa Mrnjavčiča kesa zavratnega napada in v jezi ustrelí Ano, izdajalko. — Ta dogodek, kakor nam kaže tu sestavljena ogrd, doni nekako znano in spomina v nekih potezah na »Miklovo Zalo«, kratko, ni povsem izviren, poseben. A hvaliti nam je dovršeno tehniko, krasno obliko. Narodni zvok in umetelna beseda se vrstita v najlepšem soglasju